

Reflex.-05.01.2024

Tomáš Vlach

Bouřlivé kyjevské nebe: Rusové nacházejí díry v deštníku nad Ukrajinou, země volá o pomoc

Штормове київське небо: над Україною росіяни знайшли діри в парасольках, країна кличе на допомогу

На думку чеського журналіста Т. Влада, Україні вдається протистояти російській армії завдяки допомозі Заходу. Щовечора ми чуємо про авіаудари по Україні, Однак росіяни шукають способи перехитрити українську оборону, і нещодавно їм це вдалося. Останнім часом з'ясувалося, що наявних ресурсів недостатньо для покриття такої великої території, і Київ терміново вимагає додаткової допомоги. Протягом останніх днів і ночей Україна зазнавала неодноразових масованих авіаударів, при цьому росіяни стріляли з усього, що у них було в арсеналі для такого роду операцій. Теракт 29 грудня застав Україну зненацька. Спосіб атаки став широко обговорюваною темою серед військових експертів – він був здійснений таким чином, щоб заплутати українську протиповітряну оборону, яка до того часу працювала з надзвичайною ефективністю близько 90 відсотків.

<https://www.reflex.cz/clanek/analyza/122589/bourlive-kyjevske-nebe-rusove-nachazeji-diry-v-destniku-nad-ukrajinou-zeme-vola-o-pomoc.html>

O vzdušných úderech na Ukrajinu slyšíme každou noc, Ukrajině se jim díky západní pomoci daří vzdorovat. Rusové však hledají cesty, jak ukrajinskou obranu přelstít a nedávno se jim to podařilo. V poslední době se ukazuje, že stávající prostředky na překrytí tak velkého území nestačí a Kyjev urgentně volá po další pomoci – s tím, že oslabení obrany může vést i ke kolapsu na frontách.

Ukrajina zažila v posledních dnech a nocích opakované masivní vzdušné údery, kdy Rusové stříleli vším, co měli pro tento druh operací v arzenálu. Při zatím historicky nejmasovějším útoku 29. prosince vypustila přes 150 střel na Kyjev, Dnipro, Charkov, Oděsu, Záporoží a Lvov. Způsob útoku se posléze stal široce rozebíraným tématem mezi vojenskými experty – byl totiž proveden tak, aby zmátl ukrajinskou protivzdušnou obranu (PVO), pracující do té doby s mimořádnou efektivitou kolem 90 procent. Nejprve Rusové vyslali tři desítky dronů šahíd, kolem páté následovaly střely s plochou dráhou letu z bombardérů v Kaspickém moři a hodinu poté ještě balistické střely. V krátkém časovém úseku tak letělo nad ukrajinským nebem množství vzdušných cílů, což je noční můra každého protiletadlového dělostřelce. Některé stačí sestřelit, jiné ne. Navíc je situace náročná na velení a koordinaci.

V neposlední řadě pak v takovém šrumci vzrůstá pravděpodobnost chyby a sestřelení jiného cíle jako třeba vlastního letadla nebo i civilního stroje pohybujícího se v blízkosti ukrajinských hranic, kam systém jako Patriot s dosahem stovky kilometrů bez problémů dostřelí. „Ukrajinské síly zejména nezachytily žádné střely Ch-22/Ch-32, balistické střely S-300 a Iskander-M, hypersonické balistické střely Kinžál, stejně jako protiradarové střely Ch-31P nebo střely s

plochou dráhou letu Ch-59," píše v každodenní expertize americký Institut pro vedení války. Toto tvrzení ale nekoresponduje s údaji ukrajinského generálního štábu, který udává 87 sestřelených raket s plochou dráhou letu a 27 zlikvidovaných dronů. Zjistit přesněji, kde je pravda, bude obtížné, nicméně i Kyjev přiznal, že část střel PVO unikla a dopadla na určené cíle, kde se opět v případě cílů vojenských žádné detaily nedozvíme.

Útok z 29. prosince Ukrajinu zaskočil

„Ukrajina dokázala zachytit jen první vlnu střel s plochou dráhou letu, vypálených kolem páté hodiny ranní. Ostatní střely dopadly na sklady, zbrojovky a obytné budovy, přitom pohřbili lidi pod troskami," píše na stránkách The New York Times (NYT) zpravodaj Constant Méheut. ISW soudí, že šlo o výsledek delšího procesu, kdy Rusko testovalo na menším počtu vypálených střel schopnosti ukrajinské protivzdušné obrany a podle toho koncipovalo masivní úder 29. prosince. Výjevy z Kyjeva a Lvova, kdy rakety dopadly na obytné budovy, byly zřejmě jen část příběhu zbytků sestřelených raket a nezveřejněnou otázkou zůstává, co se Rusům skutečně podařilo zasáhnout a jak velké problémy to způsobilo. Až skoro legrační odůvodnění ruského zástupce v OSN Vasilije Něbenzji, který tvrdil, že za oběti může ukrajinská protivzdušná obrana rozmístěná v osídlených oblastech: „Pokud by nestřílela, nebyly by oběti mezi civilisty“ pak jen dodalo Ukrajině chuť pomstít se na Belgorodu. Třistatisícové město a oblastní centrum má tu smůlu, že leží příliš blízko (asi 40 kilometrů) od ukrajinské hranice a je ve své kategorii jediné (kromě okupovaných území), kam ukrajinské zbraně dostřelí. Schytává to proto za celou Ruskou federaci s vysvětlením, že za zásahy může „neprofesionalita místní protivzdušné obrany“

Bouře budí obavy

Při druhém masivním útoku v noci na 2. ledna se už podle ISW ukrajinská obrana poučila. „Sestřelila více dronů šahíd i střel kinžál a adaptovala se na novou taktiku ruských úderů," píše ISW. V této fázi jde ale podle jeho expertů o permanentní soutěžení, kdo z koho. Ruské rakety, mezi nimiž jsou podle Bílého domu i střely ze Severní Koreje a drony íránské konstrukce (nyní vyráběné v Rusku), toho hodně umí – třeba měnit směr či kroužit nad cílem před okamžikem dopadu. Svědci také zachytili střelu s plochou dráhou letu, která stejně jako letadla vystřelovala „fléry," klamné infračervené cíle, aby předešla sestřelení.

Trajektorie střel přehledně ukazuje ukrajinský investigativní projekt Texty (texty.org.ua). Vyplývá z něj, že třeba loni na podzim se rakety a drony nejčastěji pohybovaly po střední Ukrajině na ose Kryvyj Rih – Vinnyčja, často zalétaly do západoukrajinského města Chmelnickyj, naopak ušetřena zůstala Zakarpatská oblast, zřídka kdy dopadají rakety na Volyni a v Bukovině. Dva drony šahíd dokonce zaletěly do těsné blízkosti polské hranice, do míst, kde jsou logistická centra, překladiště a výcvikové tábory pro zahraniční dobrovolníky. Ukrajinská armáda umí sestřelit i supersonické rakety kinžál, o nichž Vladimir Putin mluvil jako o nesestřelitelných. Mluvčí ukrajinského letectva Jurij Ihnat ale přiznal potíže s jiným typem, Ch-22 Bouře a modernizovaným Ch-32. Jak řekl v Telemaratonu na televizním kanále Pěrvšij ukrajinskyj, z 300 vypálených střel tohoto typu se nepodařilo zlikvidovat žádnou. „Nebyla sestřelena. Nepřítel je používá na jižním, východním směru i ze severu, útočí na Charkovskou oblast," řekl Ihnat. Modernizovaná varianta vypouštěná z bombardéru TU-22M3 letí až ve čtyřicetikilometrové výšce rychlostí skoro pětikrát převyšující rychlost zvuku a představuje tak zřejmě největší výzvu současného bojiště. Nemá však až tak vysoký dosah – 600 až 1000 kilometrů a to vzhledem k bezpečné odpalovací vzdálenosti pro bombardér tak, aby ho nešlo

sestřelit třeba Patriotem, ji naštěstí pro Ukrajinu činí obtížněji použitelnou k úderům na nejzápadnější oblasti.

Protivzdušný budíček

Posílení ukrajinské protivzdušné obrany je nyní velké téma, v těchto dnech s větší prioritou než situace na frontách. Jednalo se o ní koncem prosince na radě NATO – Ukrajina. Kyjev dostal příslibeno od Nizozemska, Německa a Španělska až 1000 raket pro systémy Patriot, ty by se v budoucnu měly produkovat i v Německu. Je třeba ale víc systémů jako IRIS-T, NASAMS či kanónový Gepard, protože Ukrajina má vzhledem k rozloze daleko větší problém roztáhnout protivzdušný deštník než například Izrael. Pokud brání obydlené aglomerace, nezbyvají síly pro frontu a vojenská logistická centra či letiště a naopak. Potřeba je tak urgentní až kritická. „Západní pomoc zůstává kritickým bodem na pozadí toho, jak ruské síly inovují nové cesty k překonání ukrajinské protivzdušné obrany,“ píše ISW. „Konec podpory vytvoří podmínky pro intenzivní vzdušnou kampaň Ruska a bude mít za následek jeho postup na západ, pravděpodobně až k západní hranici se členskými státy NATO,“ zní varování renomované organizace.